

Keulen rouwt om bedolven archief

Nieuws

[Achtergrond](#) - 5 maart 2009

5 maart 2009) Om het lot van duizenden kostbare archiefstukken wordt gevreesd, nadat het archiefgebouw in Keulen instortte. De exacte omvang van de cultuurhistorische ramp is nog onbekend. “Ik ga ervan uit dat bijna alle relevante stukken verloren zijn gegaan”, aldus de directrice van het archief.

Nog maar een paar weken geleden nam het Keulse stadsarchief de nalatenschap van Heinrich Böll over van diens familie. De gemeenteraad en de deelstaat Noordrijn-Westfalen betaalden ruim acht ton voor zo'n 6400 manuscripten en brieven van een van de bekendste Duitse naoorlogse schrijvers. Ook de Nobelprijs voor de Literatuur die hij in 1972 ontving, behoort tot de collectie. Böll was een zoon van Keulen, alleen daar hoorde zijn nalatenschap thuis, zo beargumenteerde de gemeenteraad de aankoop.

Bölls zoon René twijfelde lang of hij de nalatenschap van zijn vader van de hand moest doen. Uiteindelijk ging hij akkoord met de verkoop aangezien de kwetsbare oude papieren beter door de specialisten van het archief konden worden beheerd.

Maar de cultuurhistorische schade beperkt zich niet alleen tot de Böll-collectie. Het Keulse stadsarchief herbergde meer dan 26 kilometer aan documenten en ongeveer 65 duizend oorkonden, waarvan vele nog uit de Middeleeuwen stammen. Ook bevatte het archief manuscripten van de communistische denkers Karl Marx en Friedrich Engels. Recenter is onder andere de correspondentie van de schrijvers Günter Grass en Paul Celan.

Waterschade

Specialisten gaan er niet vanuit dat het gehele archief verloren is gegaan. Het achterste gedeelte van het gebouw staat nog overeind. Volgens de Keulse wethouder van Cultuur Georg Quander zijn al enkele waardevolle stukken met succes geborgen.

Maar het gros van de documenten ligt nog onder het puin en wordt door zowel grond- als regenwater bedreigd. Om de waterschade zoveel mogelijk te beperken, worden de restanten van het gebouw overkapt. Een groot deel van de Keulse collectie is al eerder vastgelegd op microfiches.

Geheugen van Keulen

“Het stadsarchief beheerde de grootste stedelijke collectie ten noorden van de Alpen”, aldus Quander. Volgens hem vertegenwoordigt het archief een verzekeringswaarde van zo’n 400 miljoen euro, hoewel de culturele schade niet in geld is uit te drukken. “Het gaat om het geheugen van Keulen en ver daarbuiten.”

De Rijnlandse stad is van Romeinse origine. Tot diep in de vijftiende eeuw was Keulen de belangrijkste stad in het Heilige Roomse Rijk. Het oudste stuk van de collectie dateert uit het jaar 922. Daarnaast beschikte het archief over alle raadsverslagen sinds 1376. Kadasters en andere veel andere juridische documentatie waren vanaf het jaar 1135 bewaard gebleven.

Uniek aan deze documenten was dat de lokale joodse bevolking deze vertaalden in het Hebreeuws, bijvoorbeeld bij de aankoop van een huis. Daarin werd niet alleen de naam van de koper vermeld, maar ook die van diens vader en grootvader. Het Keulse archief kon stambomen van joodse families verder herleiden dan waar ook ter wereld.

Brand Anna Amalia Bibliothek

De ramp in Keulen doet denken aan de uitslaande brand in de Anna Amalia Bibliothek in Weimar, vijf jaar geleden. Ongeveer 50 duizend boeken zijn toen verloren gegaan, 62 duizend raakten zwaar beschadigd. De restauratiekosten van de werken worden geschat op 67 miljoen euro. Het historische pand zelf werd voor 12,8 miljoen in oude luister hersteld. De oorzaak van de brand was kortsluiting.

De vernietiging van het Keulse archief is hoogstwaarschijnlijk veroorzaakt door de aanleg van een metrotunnel onder het archief. Een wrang lot voor een collectie die de Franse bezetting van 1794 tot 1814 en de verwoestingen van de Tweede Wereldoorlog wonderwel overleefde.

Welt.de / Frankfurter Rundschau Online / Kölner Stadtanzeiger Online

Afbeelding:

[dpa/Picture Alliance](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/788/keulen-rouwt-om-bedolven-archief>